

Lausunto

28.08.2019

Asia: VM/1076/03.01.01/2019 VM056:00/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi asiakirjojen turvallisuusluokittelusta valtionhallinnossa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tässä ympäristöministeriön hallinnonalan kommentit luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi asiakirjojen turvallisuusluokittelusta valtionhallinnossa:

1§ Soveltamisala

Luokittelun rajaaminen yksinomaan turvallisuusluokiteltaviin asiakirjoihin on kannatettava muutos. Suojaustasoluokituksen poistuminen käytöstä tarkoittaa, että muiden salassa pidettävien asiakirjojen kohdalla tietoturvaluustoimenpiteet perustuvat jatkossa luokitteluvaatimusten sijaan viranomaisen riskiarvioon.

Muistion kohdassa 3 ”Keskeiset ehdotukset” on todettu, että turvallisuusluokan IV asiakirjoille säädettäväksi ehdotetut tietoturvaluustoimenpiteet soveltuvat myös vähimmäisvaatimuksiksi erityisesti huolehdittaessa henkilötietoja sisältävien asiakirjojen tietoturvaluudesta. SYKE katsoo, että turvallisuusluokan IV asiakirjoille säädettäväksi ehdotetut tietoturvaluustoimenpiteet tulisivat sovellettaviksi ainoastaan silloin kun käsitellään erityisiä henkilötietoryhmiä sisältäviä asiakirjoja tai henkilöturvatuksia. Muiden henkilötietojen (esim. etu- ja sukunimitiedot) käsittelyyn ei tulisi kohdistaa erityisiä tietoturvaluustoimenpiteitä.

3 § Turvallisuuksluokittelu ja turvallisuusluokan merkitseminen

Asiakirjojen luokittelussa sovelletaan nykyiseen tapaan neliportaista luokitusta. Turvallisuusluokkien I-III kriteereissä puhutaan tiedon paljastumisen seurausten osalta vahingon aiheuttamisesta, mutta turvallisuusluokan IV osalta haitan aiheuttamisesta. Rajanveto vahingon ja haitan välille on osoittautunut luokittelutyössä haastavaksi termien tulkinnanvaraisuuden takia. Tämä johtaa helposti siihen, että punnittaessa salassa pidettävän tiedon sijoittumista turvallisuusluokkaan III tai IV päädytään usein jälkimmäiseen vaihtoehtoon lievempien käsittelyvaatimusten takia.

5 § Turvallisuusluokkaa koskevan merkinnän poistaminen tai muuttaminen

On perusteltua, että turvallisuusluokkaa koskevan merkinnän saa poistaa tai muuttaa ainoastaan asiakirjan laatineen viranomaisen luvalla, jollei ole selvää, ettei perusteita turvallisuusluokan käytölle enää ole. Toisaalta muutos voi tuoda luokiteltavia asiakirjoja vastaanottavalle viranomaiselle turhia haasteita asiakirjojen käsittelyssä ja säilyttämisessä, mikäli laatija on luokitellut asiakirjat korkeampaan luokkaan kuin mitä olisi tarpeen.

8 § Käsittelyoikeudet ja niiden luettelointi

Käsittelyoikeuksien luettelointivelvoite ulotetaan myös turvallisuusluokkaan III. Tämä tehostaa osaltaan tietoturvallisuuden suunnittelua ja toimenpiteiden kohdentamista, kun tiedetään tarkkaan ketkä organisaatiossa käsittelevät turvallisuusluokan III mukaisia asiakirjoja tai tietoaineistoja.

9 § Turvallisuusalueet

10 § Asiakirjojen käsittely ja säilyttäminen turvallisuusalueilla

Turvallisuusluokan IV-II asiakirjoja saa käsitellä hallinnollisella alueella, jos pääsy tietoihin on suojattu sivullisilta. Käsittely hallinnollisella alueella edellyttää kuitenkin, että tietojärjestelmän tai tietoliikennejärjestelyn pitää olla kyseisen turvallisuusluokan mukaisesti suojattu. Tarvitaan konkreettinen ohje, mitä suojaustapoja eri turvallisuusluokkien asiakirjojen käsittelyssä edellytetään. Ylipäätään asetuksen eri kohdissa puhutaan riittävästä toimenpiteistä. Oman riskiarvion korostaminen jättää viranomaiselle paljon liikkumavaraa tietoturvallisuuden toteutuksessa ja mitoituksessa. Yhdenmukaisten käytäntöjen varmistamiseksi vaaditaan kuitenkin tarkempaa turvallisuusluokkakokohtaista ohjeistusta siitä, mitkä ovat riittäviä toimenpiteitä asiakirjojen käsittelyn eri vaiheissa.

Tuntuu kohtuuttomalta, että turvallisuusluokan III asiakirjoja ei saa säilyttää hallinnollisella alueella. Turva-alueen vaatimukset voivat aiheuttaa tilajärjestelyissä haasteita viranomaisille, jotka käsittelevät vähän tai vain satunnaisesti turvallisuusluokan III asiakirjoja tai tietoaineistoja. Käytännössä tällaisenkin organisaation pitää perustaa erillinen turva-alue, kun tähän saakka on riittänyt että turvallisuusluokan III asiakirjoja on säilytetty kassakaapissa hallinnollisella alueella.

Litmanen Jukka
YM